

Aktivitetsrapport 2016

Rapporteringsåret 2015 – Programkategori 13.50

Regionalpolitisk avdeling, Kommunal- og moderniseringsdepartementet

KOMMUNAL- OG
MODERNISERINGSDEPARTEMENTET

Innholdsfortegnelse

Aktivitetsrapport 2016	1
1. Innledning	3
2. Mål for regional- og distriktspolitikken	4
3. Datafangst, begrensninger og kategoriseringer	5
4. Total bruk av midler	8
5. Bruk etter kategorier/formål	12
7. Prioriteringer av delmål	16
8. Prioriteringer i fylkene	22
9. Bruk av midler i regioner	25
10. Virkemiddelbruk etter post	33
11. Næringsstøtte	34

1. Innledning

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har siden 2007 utarbeidet en rapport som viser bruk av midler under programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk. Rapporten er med på å synliggjøre hva midlene under programkategorien brukes til og hvor. Den gir fylkeskommuner oversikt over bruken i eget fylke og muligheter for å sammenligne seg med andre fylker. Sammenstillingen omfatter alle tilskuddsposter under programkategori 13.50.

Rapporten gir oversikt over bruken av midler under programkategorien. Midlene er i hovedsak fordelt på de regional- og distriktpolitiske målene, geografi og forvaltere. Fylkeskommunene, virkemiddelaktørene (Innovasjon Norge (IN), Forskningsrådet (FR) og Siva) er de største forvalterne, men også KMD samt Mentor AS forvalter noe av midlene. I enkelte tabeller har vi uthevet de største beløpene i forskjellige kategorier med blå farge, for å underlette lesingen. Ta gjerne kontakt med Regionalpolitisk avdeling i KMD dersom det er informasjon du savner. Vi kan være behjelpelige med å generere nye tabeller.

Illustrasjon av: Bendik Kaltenborn

2. Mål for regional- og distriktpolitikken

Målstrukturen er grunnlaget for rapporteringen, da midlene skal benyttes i tråd med målene for programkategorien. Tabell 1 gir en oversikt over målformuleringene under programkategori 13.50 for 2016. Fra og med 2017 er det formulert nye mål for programkategorien. Disse er presentert i Prop. 1 S (2016–2017).

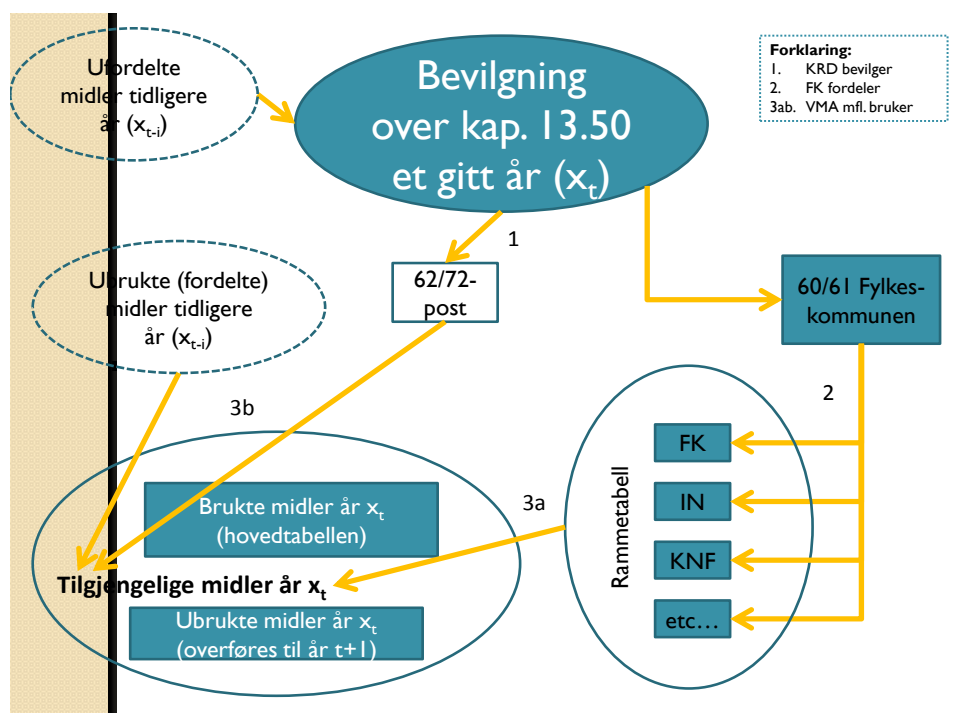
Tabell 1 Mål for distrikts- og regionalpolitikken i 2016

Hovedmål	Delmål
1 Økt verdiskaping, sysselsetting og internasjonalt konkurransedyktig næringsliv	1.1 Styrke konkurransekraften for etablerte bedrifter 1.2 Utvikle lokale og regionale næringsmiljøer 1.3 Øke antall lønnsomme etableringer
2 Forbedre lokale og regionale rammebetingelser for næringsliv og befolkning	2.1 Styrke tilgang på relevant kompetanse i arbeidsmarkedene 2.2 Forbedre fysisk infrastruktur og redusere avstandsuremper i områder med få innbyggere og små markeder
3 Utvikle attraktive regioner og sentrer for befolkning og næringsliv	3.1 Styrke tilgangen til tjenester for befolkningen i områder med få innbyggere og små markeder 3.2 Gjøre tettsteder og små og mellomstore byer mer attraktive som bosted og som lokaliseringssted for bedrifter

3. Datafangst, begrensninger og kategoriseringer

Datamaterialet baserer seg på rapportering fra kommuner, regionråd, fylkeskommuner, Siva, Forskningsrådet, Innovasjon Norge og departementet for rapporteringsåret 2015. Registreringsenheten er *gitte tilsagn*. I tabellene og figurene i rapporten benevnes gitte tilsagn som *brukte midler*. Tabellene og figurene viser samlet bruk av midler (gitte tilsagn) et gitt år under programkategori 13.50, og inkluderer også bruk av overførte midler fra tidligere år. Forholdet mellom brukte og tildelte midler vil sjelden være én til én fra år til år, fordi regelverket for økonomistyring i staten åpner for overføring av ubrukte midler fra et år til et annet, under gitte betingelser. Figur 1 beskriver dette skjematisk:

Figur 1 Forholdet mellom brukte og fordelte midler i rapporten og rapporteringen

Registrering av tiltak

Alle tiltak registreres på kommunen der mottaker av midlene holder til. Mange mottakere har imidlertid aktiviteter i andre kommuner enn der de har sin postadresse. Som følge av dette kan tiltak bli registrert på flere kommuner, hele fylket eller nasjonalt (fylkesovergripende) nivå. For noen tiltak er det vanskelig å avdekke det geografiske nedslagsfeltet. Dette gjelder for eksempel utredningsprosjekter. Midler som er innrapportert/registrert på fylkesnivå er her fordelt på alle fylkets kommuner, der kommunenes andel av totalbeløpet er basert på deres andel av fylkets totale folketall. Slik fordeling omtales som "*syntetisk fordeling*". Tidligere år ble midler registrert på

fylkesnivå fordelt likt på alle kommunene i fylket. Departementet mener at en fordeling per capita vil gi et mer nyansert bilde sammenlignet med en flat og lik fordeling. Det er likevel viktig å være bevisst på at en slik fordeling av midlene ikke vil gi et eksakt bilde av virkeligheten. Vi vurderer det likevel bedre å ta med seg informasjonen som ligger i fylkesfordelingen enn å plassere denne i en stor kategori av ufordelte midler.

Vi bruker ulike geografiske inndelinger i rapporten. For å ha grunnlag for å vurdere om midlene brukes i tråd med de geografiske føringene i Prop. 1 S (virkemiddelbruken skal være geografisk differensiert og i hovedsak innenfor det distriktpolitiske virkeområdet), er landet delt inn i seks ulike sentralitetskategorier. Arbeidsmarkedene er kategorisert etter størrelse på største tettsted i arbeidsmarkedsregionen (BA). En BA-region er satt sammen av ulike kommuner, men ofte på tvers av fylkesgrenser. De minste regionene består ofte kun av en kommune. Nytt for i år er at Hovedstadsregionen er skilt ut som et selvstendig sentralitetsnivå.

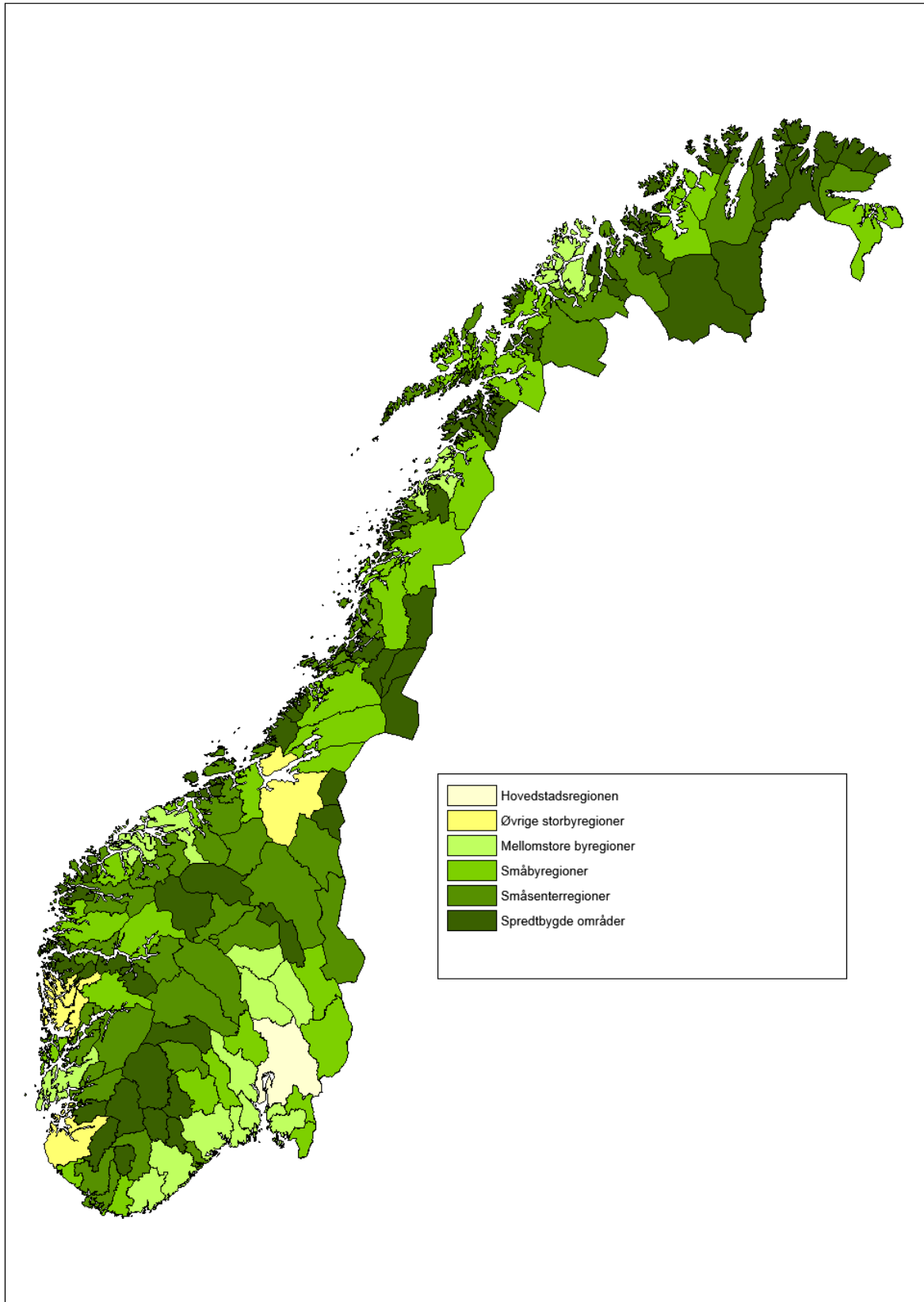
Tabell 2 Kategorisering av arbeidsmarkedsregioner etter sentralitet

Regiontype	Beskrivelse	Antall
Hovedstadsregion	Skilt ut som eget sentralitetsnivå i årets rapport	1
Øvrige storbyregioner	Senter over 150 000 innbyggere, maks tilbud av tjenester og offentlige institusjoner	3
Mellomstore byregioner	Senter mellom 19 000 og 150 000 innbyggere, middels til høyt tilbud av tjenester og offentlige institusjoner	16
Småbyregioner	Senter mellom 3 500 og 25 000 innbyggere, middels tilbud av tjenester og offentlige institusjoner	31
Småsenterregioner	Senter mellom 700 og 6 000 innbyggere, middels til lavt tilbud av tjenester og offentlige institusjoner	43
Spredtbygde områder	Senter under 3 900 innbyggere, lavt til svært lavt tilbud av tjenester og offentlige institusjoner	66

Figur 2 viser BA-regionenes sentralitet basert på regiontypene i tabell 2. Alle kommuner i samme region har samme sentralitetsnivå. Sentralitetsnivået bestemmes av størrelsen på den mest sentrale kommunen i regionen. For nærmere beskrivelse, se departementets rapport "Regionale utviklingstrekk 2016".

Vi har også gått nærmere inn på bruken av midlene i fylkeskommunene. Fordelingen mellom fylkene er i hovedsak et resultat av tildelingen direkte til fylkeskommunene over kap. 551.60 og 551.61. Tildelingen internt i fylkene i stor grad er resultatet av fylkeskommunenes egne prioriteringer.

Figur 2 Bo- og arbeidsmarkedsregioner (BA) etter sentralitet

4. Total bruk av midler

Tabellene og figuren nedenfor viser fordelingen av midlene over programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk, etter fylke, sentralitet, forvalter og per capita.

Tabell 3 Bruk av midler over 13.50 (2015) per capita etter fylke

Fylke	Totalt (1 000 kr)	Befolkning per 1.1.2015	Per capita (kr)
Troms	493 607	164 330	3 004
Finnmark	140 311	75 758	1 852
Sogn og Fjordane	157 364	109 530	1 437
Nordland	343 225	241 906	1 419
Nord-Trøndelag	125 609	136 399	921
Møre og Romsdal	189 102	265 290	713
Oppland	96 267	188 953	509
Hedmark	85 436	195 356	437
Telemark	73 829	172 494	428
Sør-Trøndelag	104 265	313 370	333
Aust-Agder	37 465	115 785	324
Vest-Agder	42 363	182 701	232
Hordaland	99 344	516 497	192
Rogaland	65 850	470 175	137
Buskerud	31 922	277 684	115
Østfold	18 786	289 867	65
Vestfold	11 906	244 967	49
Akershus	16 848	594 533	28
Oslo	12 825	658 390	19
Ufordelt	77 627	-	-
Totalt	2 223 952	5 213 985	426

Det brukes mest midler per capita under programkategori 13.50 i de nordligste fylkene og Sogn og Fjordane, mens det blir brukt minst i fylkene rundt Oslofjorden. Dette avspeiler i stor grad fylkesfordelingen på 60-posten, der antall innbyggere i det distriktpolitiske virkeområdet (DPV) vektlegges høyt.

Tabell 4 Bruk av midler over 13.50 (2015) per capita etter sentralitet

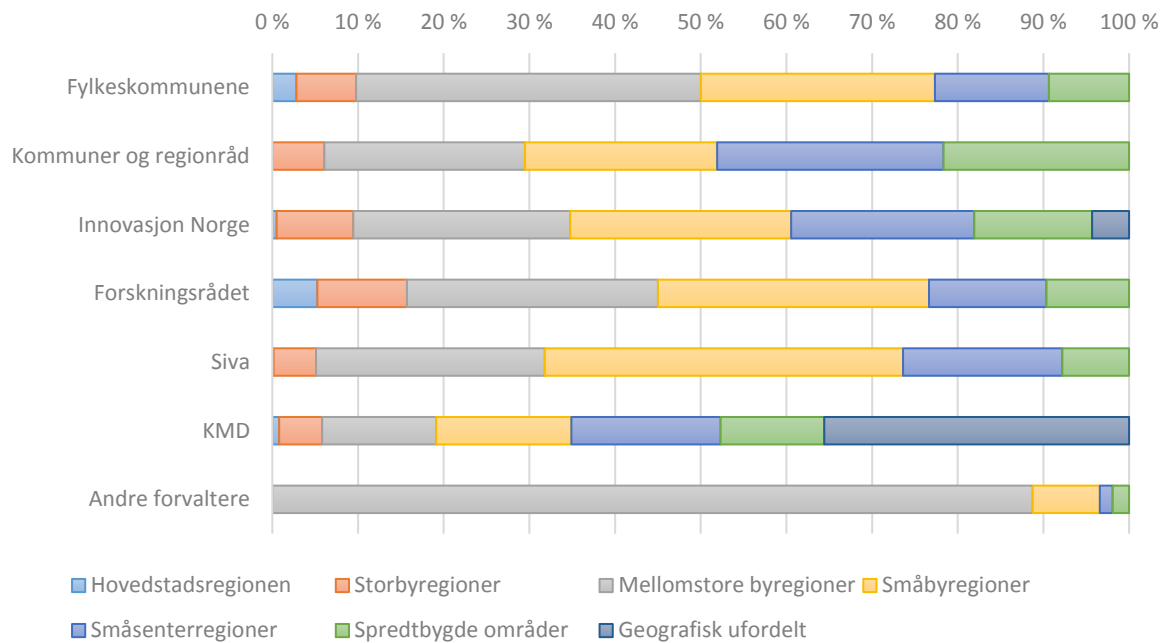
Sentralitet	Totalt (i 1000 kr)	Befolkning per 1.1.2015	Per capita (kr)
Hovedstadsregionen	33 134	1 318 357	25,1
Øvrige storbyregioner	166 907	1 024 298	162,9
Mellomstore byregioner	687 331	1 537 371	447,1
Småbyregioner	577 088	782 094	737,9
Småsenterregioner	403 067	420 730	960,4
Spredtbygde områder	277 797	131 135	2 118,4
Geografisk ufordelt	77 627	-	-
Totalt	2 223 952	5 213 985	426,2

Nedslagsfeltet for midlene er i stor grad de små og mellomstore byregionene. Justert for antall innbyggere kommer det likevel tydelig frem at det brukes betydelig mer midler i spredtbygde områder enn i større og mer tettbygde områder.

Tabell 5 Geografisk fordeling av bruk over 13.50 per forvalter og sentralitet (mill. kr)

Sentralitet	Fylkeskommunene	Kommuner og regionråd	Innovasjon Norge	Forskningsrådet	Siva	KMD	Andre forvaltere	Totalt
Hovedstadsregionen	23,6		4,3	4,3	0,1	0,9	-	33,1
Øvrige storbyregioner	58,3	15,9	75,0	8,5	3,3	5,9	-	166,9
Mellomstore byregioner	337,1	61,1	212,1	23,9	17,7	16,5	18,8	687,3
Småbyregioner	228,8	58,6	216,1	25,8	27,7	18,4	1,7	577,1
Småsenterregioner	111,5	69,0	179,2	11,2	12,3	20,6	0,3	404,1
Spredtbygde områder	78,3	56,5	115,2	7,9	5,2	14,3	0,4	277,8
Geografisk ufordelt	-	-	36,2	-	-	41,5	-	77,6
Totalt	837,5	261,1	838,0	81,7	66,3	118,1	21,2	2 224

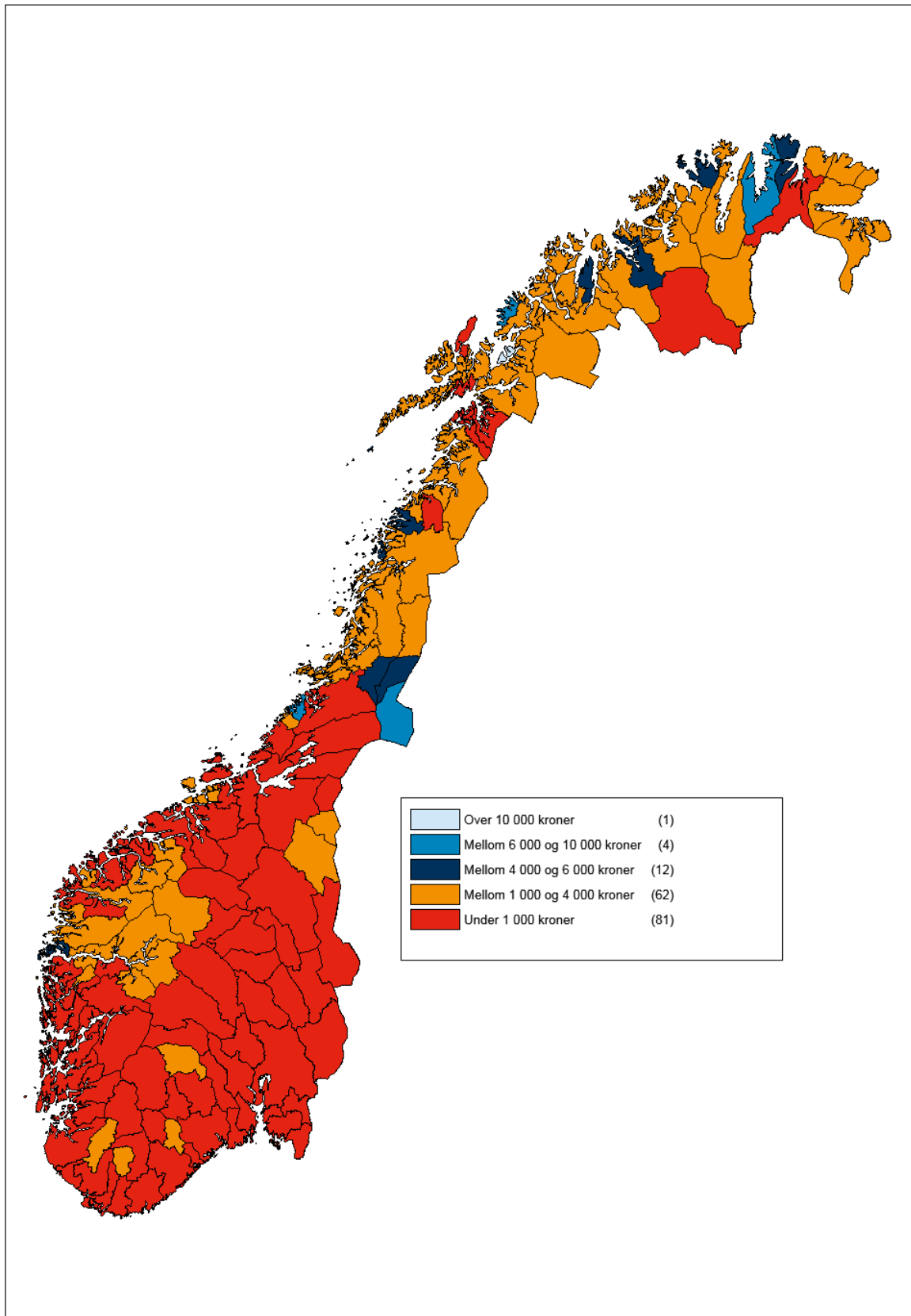
Figur 3 Brukte midler etter sentralitet per forvalter

Figur 3 viser hvordan midlene fra de ulike forvaltere brukes i ulike sentralitetsområder. Den viser, i likhet med tabell 5, at midler kanalisert gjennom kommuner og regionråd, i større grad blir brukt i mer perifere områder. For de fleste virkemiddelaktørene fordeles midlene i stor grad til små- og mellomstore byregioner. KMDs andel ufordelte midler går til internasjonalt arbeid.

Figur 4 viser at det er geografiske forskjeller mellom arbeidsmarkedsregioner i bruk av midler per capita. I hovedtrekk viser den at det brukes lite midler per capita i store deler av Sør- og Vest-Norge, mens det er til dels store variasjoner mellom arbeidsmarkedsregionene i Nord-Norge.

Figur 4 Bruk av midler over 13.50 (2015) per capita etter bo- og arbeidsmarkedsregioner

5. Bruk etter kategorier/formål

Alle tilsagn blir rapportert inn etter kategori for å kunne si noe om hvilke formål midlene benyttes til. Midler brukt på en kategori er i all hovedsak plassert under ett arbeidsmål og ett hovedmål.

Tabell 6 Bruk av midler etter rapporteringskategorier

	Arbeidsmål for 13.50	Rapporteringskategoriene	Brukte midler (i mill. kr)	Andel i DPV (i %)
Hovedmål 1	Arbeidsmål 1.1	1110 Direkte støtte til etablerte bedrifter over 5 år	390,3	91 %
		1150 Tiltak under gruppemeldt transportstøtte	12,3	100 %
	Arbeidsmål 1.2	1210 Næringshage	55,1	88 %
		1220 Inkubator	61,4	56 %
		1230 Regional FoU og innovasjon (VRI)	101,9	51 %
		1240 Klyngeprogrammet	86,8	41 %
		1250 Kunnskapsutvikling for bedrifts-/næringsmiljøer	143,5	69 %
		1260 Bedriftsnettverk for økt konkurransekraft	63,6	71 %
		1270 Profilerings- og internasjonalisering av bedrifts-/næringsmiljøer	33,3	68 %
	1280 Regional omstilling	5,5	68 %	
	Arbeidsmål 1.3	1310 Direkte støtte til bedrifter under 5 år	330,7	82 %
		1330 Etablererkontorer, -kurs, -veiledning	21,3	45 %
		1340 Entreprenørskap i høyere utdanning og forskning (inkl. studentbedrifter)	6,4	53 %
		1350 Entreprenørskap i grunn- og videregående skole	25,9	78 %
1360 Andre tiltak for entreprenørskap (ikke bedriftsrettede)		51,3	53 %	
	1370 Andre verdiskapingstiltak	46,3	86 %	
Hovedmål 2	Arbeidsmål 2.1	2110 Utvikling av kurs/utdanningstilbud som er relevant for det regionale arbeidslivet	73,8	91 %
		2120 Rekruttering av relevant arbeidskraft til regionen	36,2	73 %
	Arbeidsmål 2.2	2210 Bredbånds-, mobil- og IKT-tiltak	144,2	99 %
		2220 Vannforsyning	7,0	100 %
		2230 Transportinfrastrukturtiltak	51,0	94 %
		2240 Fysisk tilrettelegging av kommunale næringsareal	46,8	100 %
		2250 Utredningsprosjekter for transportinfrastruktur	11,4	76 %
2260 Utvikling av rutetilbud	0,6	100 %		
Hovedmål 3	Arbeidsmål 3.1	3110 Utvikling av dagligvarebutikker og drivstofftilbud	56,1	73 %
	Arbeidsmål 3.2	3210 Planlegging/fysisk oppgradering av sentrumsområder, parker og grøntareal	34,0	99 %
		3220 Tilrettelegging for friluftsliv og fritidsaktiviteter	19,6	95 %
		3230 Utvikling av lokale/regionale kultur- og idrettstilbud/-arrangementer	110,6	98 %
		3240 Profilerings- og utviklingstiltak for turisme/besøkende	86,3	83 %
		3250 Profileringsstiltak for økt bosetting/bedriftslokalisering	26,7	84 %
		3260 Inkluderingsstiltak	5,0	75 %
		3270 Andre tiltak for økt attraktivitet	8,4	99 %
Rammetildelinger	I hovedsak Interreg	31,9	2 %	
	0800 Adm.- og gjennomføringskostnader hos tilskuddsforvaltere	38,8	67	

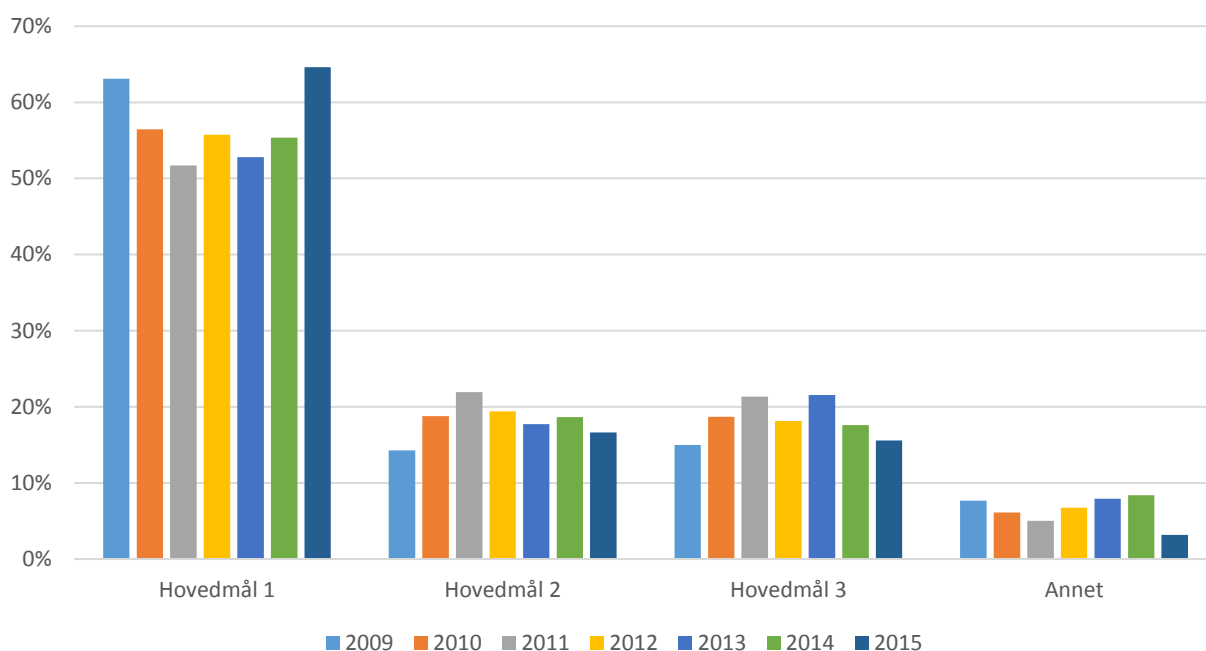
6. Prioriteringer av hovedmål

Under dette kapittelet presenteres figurer og tabeller som viser fordelingen av programkategori 13.50 på hovedmål og sentralitet i 2015. *Regionale midler* omfatter midler fylkeskommunene forvalter på kap. 551, postene 60 og 61. *Nasjonale midler* omfatter kap. 552, post 72, hvor Innovasjon Norge, Forskningsrådet, SIVA, Mentor AS og departementet forvalter midlene.

Tabellene og figurene viser at hovedmål 1 har vært høyest prioritert i 2015; 65 pst. av midlene ble brukt til formål under dette hovedmålet i 2015. Dette er en prioritering som har vedvart over tid. Hovedmål 2 og 3 har vært gjenstand for en omtrentlig lik fordeling de siste årene, med unntak for 2013. Rapporteringen for 2015 følger også dette mønsteret.

I statsbudsjettet for 2015 var den distriktspolitiske innsatsen målrettet, ved at nærings- og bedriftsrettede tiltak skulle prioriteres. De nærings- og bedriftsrettede midlene er i stor grad knyttet til hovedmål 1, og næringsrettet infrastruktur innenfor hovedmål 2. Denne føringen kan vi finne igjen i rapporteringen for 2015. Hovedmål 1 utgjorde en større andel av den totale bruken av midler enn for tidligere år.

Figur 5 Gitte tilsagn under programkategori 13.50 fordelt på hovedmål (prosentandel)

Tabell 7 Prosentvis bruk av midler i det distriktpolitiske virkeområdet (DPV) per hovedmål

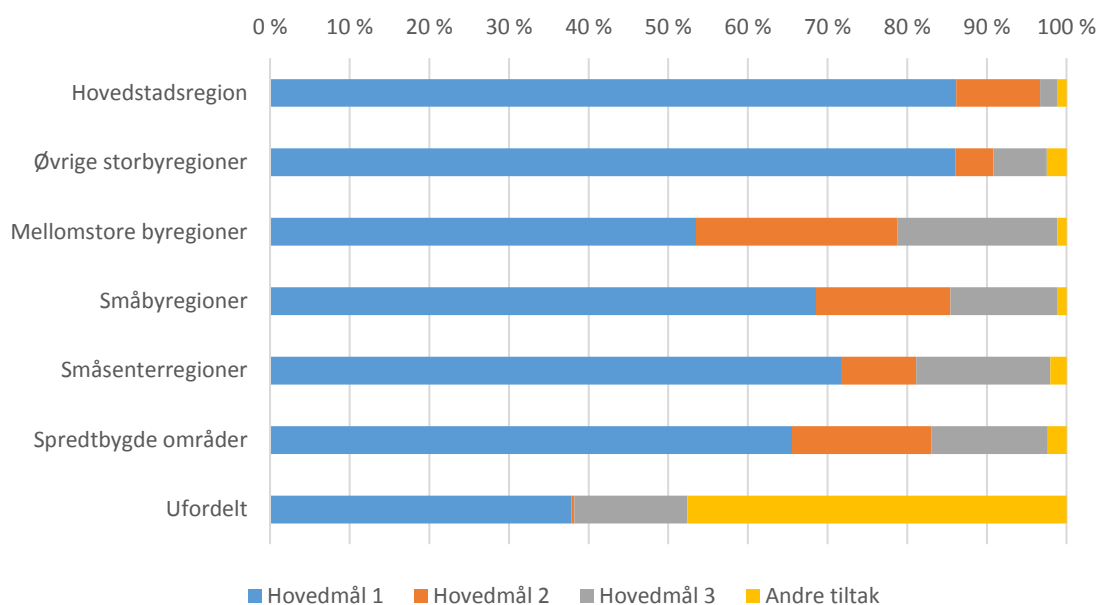
	Hovedmål 1	Hovedmål 2	Hovedmål 3	Andre tiltak	Totalt
Andel innenfor DPV	75 %	94 %	89 %	38 %	79 %
Andel utenfor DPV	23 %	6 %	8 %	10 %	17 %
Ufordelt	2 %	0 %	3 %	52 %	4 %

Sammenlignet med rapporteringsåret 2014, har andelen av midler brukt innenfor det distriktpolitiske virkeområdet sunket noe, både totalt sett og innenfor de respektive hovedmålene.

Tabell 8 Bruk av midler etter hovedmål og sentralitet (mill. kr)

	Hovedmål 1	Hovedmål 2	Hovedmål 3	Andre tiltak	Totalt
Hovedstadsregion	28,6	3,5	0,7	0,4	33,1
Øvrige storbyregioner	143,5	8,1	11,2	4,1	166,9
Mellomstore byregioner	367,1	174,6	137,8	7,8	687,3
Småbyregioner	395,5	97,5	77,2	6,8	577,1
Småsenterregioner	289,6	38,3	68,1	8,2	404,1
Spredtbygde områder	182,0	48,8	40,6	6,5	277,8
Ufordelt	29,4	0,3	11,0	37,0	77,6
Totalt	1 435,6	369,5	346,6	70,7	2 224
Totalt pst.	65 %	17 %	16 %	3 %	100 %

Figur 6 Bruk av midler etter hovedmål og sentralitet

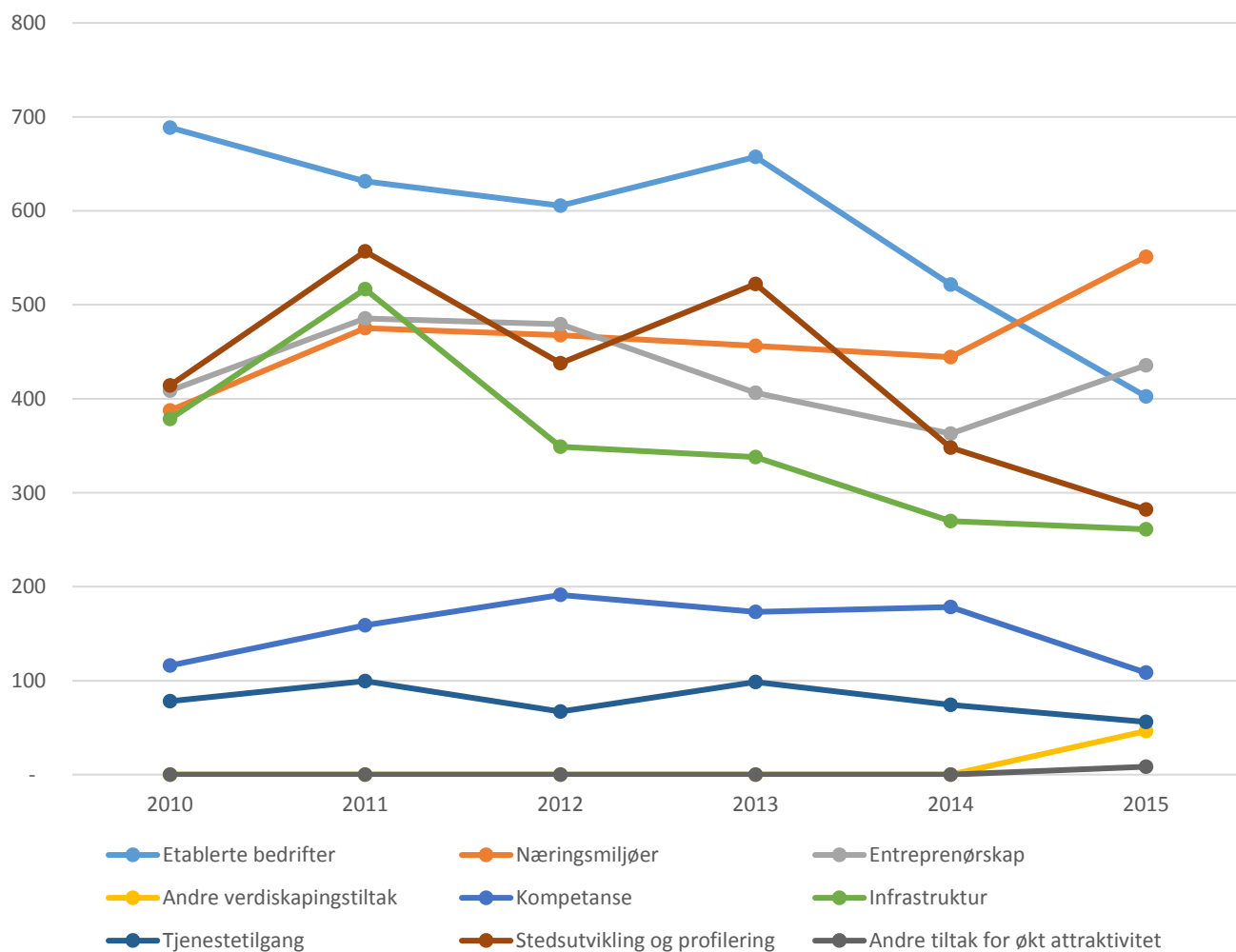

Tabell 8 og figur 6 viser at hovedmål 1 er prioritert høyest innenfor alle sentralitetsområdene. Andel midler til hovedmål 1 er klart størst i hovedstadsregionen og de øvrige storbyregionene. Andel midler til hovedmål 2 er høyest i de mellomstore byregionene. Hovedårsaken er trolig knyttet til at midler fra 61-posten går til infrastrukturprosjekter i disse områdene.

7. Prioriteringer av delmål

Samlet sett økte andelen midler til hovedmål 1 i 2015. Innenfor hovedmålet har det samtidig vært en vridning i bruken mellom delmålene sammenlignet med 2014. Næringsmiljøer og entreprenørskap skiller seg ut som prioriterte satsingsområder. Figur 7 viser utviklingen per delmål den siste femårsperioden

Figur 7 Prioritering av delmål, 2010-2015 (mill. kr)

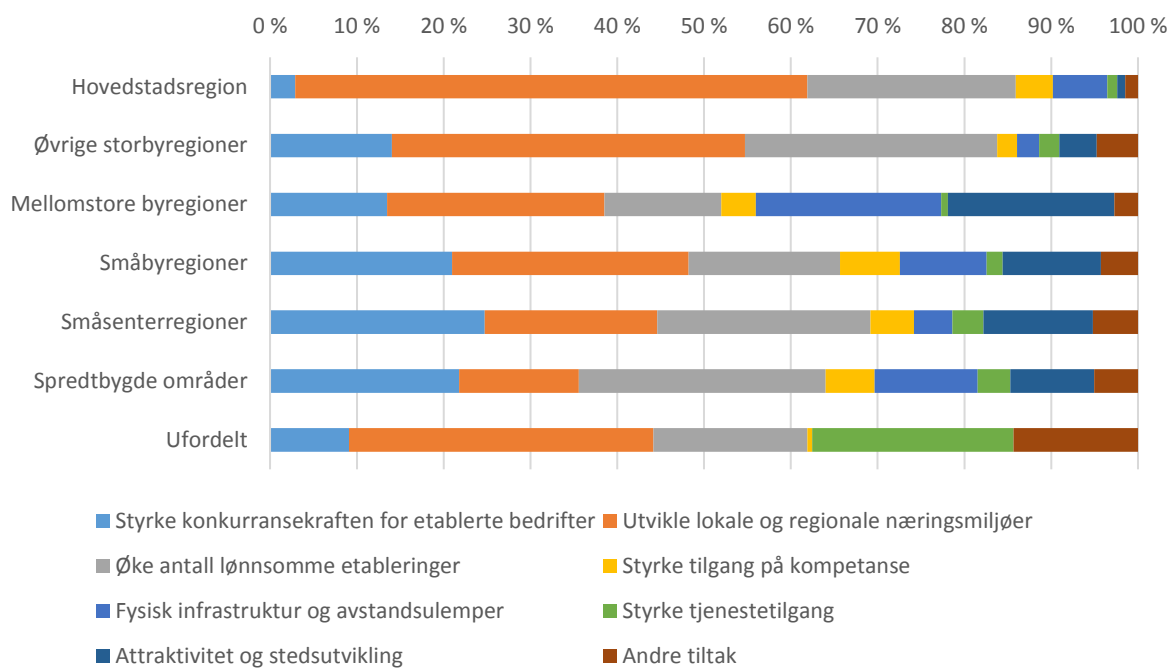
Tabell 9 Bruk av midler (2015), etter delmål og sentralitet (mill. kr)

Delmål/ Sentralitet	Hovedstadsregion	Storbyregioner	Mellomstore byregioner	Småbyregioner	Småsenterregioner	Spredtbygde områder	Ufordelt	Totalt
1.1 Styrke konkurransekraften for etablerte bedrifter	1,0	23,4	92,4	121,1	99,9	60,5	4,3	402,5
1.2 Utvikle lokale og regionale næringsmiljøer	19,6	67,8	171,3	157,2	80,3	38,3	16,6	551,1
1.3 Øke antall lønnsomme etableringer	8,0	48,4	92,3	100,6	99,2	78,9	8,4	435,7
Andre verdiskapingstiltak	0,1	4,1	11,1	16,7	10,2	4,2	0,0	46,3
2.1 Styrke tilgang på kompetanse	1,4	3,9	28,2	39,8	20,5	15,9	0,3	110,1
2.2 Fysisk infrastruktur og avstandsuremper	2,1	4,2	146,4	57,7	17,8	32,9	0,0	261,1
3.1 Styrke tjenestetilgang	0,4	3,9	5,3	10,6	14,5	10,5	11,0	56,1
3.2 Attraktivitet og stedsutvikling	0,3	7,2	131,4	65,4	50,9	26,8	0,0	282,1
Andre tiltak for økt attraktivitet	0,0	0,1	1,2	1,2	2,6	3,3	0,0	8,4
Andre tiltak	0,4	4,1	7,8	6,8	8,2	6,5	37,0	70,7
Totalt	33,1	166,8	686,3	577,1	403,8	277,6	77,6	2 224

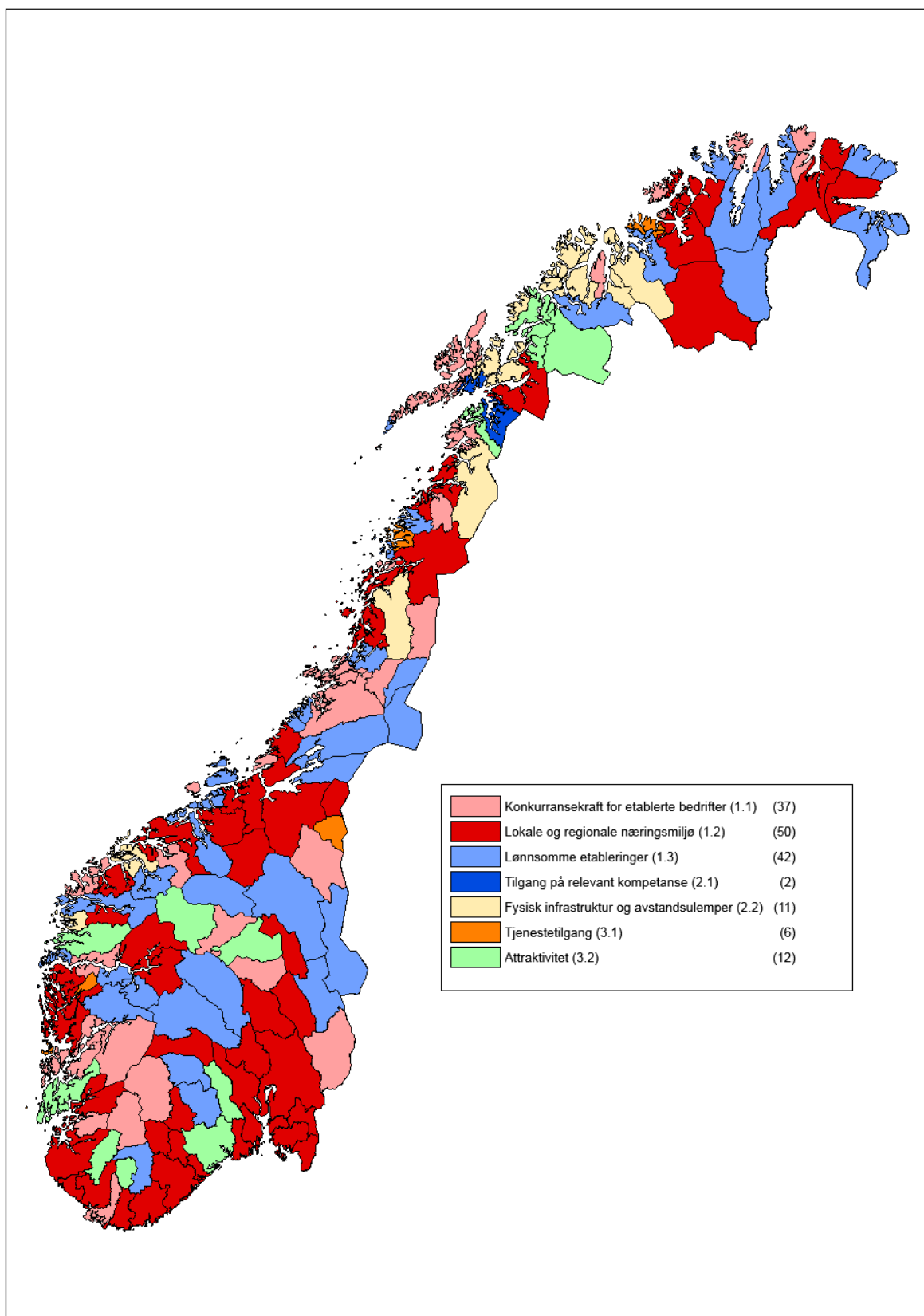
Tabell 10 Bruk av midler etter kategorier og BA-landsdeler (mill. kr)	Østviklen	Innlandet	Vest-Viken	Sørlandet	Vestlandet	Trøndelag	Nord-Norge	Ufordelt	Total
Delmål 1.1: Styrke konkurransekraften for etablerte bedrifter	3,1	40,9	11,3	9,3	90,7	52,4	190,5	4,3	402,5
Direkte støtte til etablerte bedrifter>5år	3,1	40,9	11,3	9,3	90,7	49,3	181,3	4,3	390,3
Gruppemeldt transportstøtte	0	0	0	0	0	3,1	9,2	0	12,3
Delmål 1.2: Utvikle lokale og regionale næringsmiljøer	30,5	61,1	32,3	35,2	130,8	64,7	179,8	16,6	551,1
Bedriftsnettverk for økt konkurransekraft	5,8	2,8	6,4	0,7	20,2	9	18,8	0	63,6
Inkubator	3	10,2	2,5	7,9	20	2,7	15	0	61,4
Klyngeprogrammet	3,4	8,1	2,5	7,5	28,4	6,8	22,9	7,3	86,8
Kunnskapsutvikling for bedrifts- og næringsmiljøer	7,2	17,7	3	5,9	22,9	17,4	61,6	7,8	143,5
Næringshage	0,9	8,5	4,2	3,2	14,3	10,6	13,4	0	55,1
Profilerings og internasjonalisering av bedrifts- og næringsmiljøer	2	1,7	0,9	1,7	1,8	9,1	16,2	0	33,3
Regional FoU og Innovasjon (VRI)	7,6	11,4	12	8,3	22,4	8	30,9	1,2	101,9
Regional omstilling	0,7	0,6	0,8	0	0,8	1,1	1,1	0,3	5,5
Delmål 1.3: Øke antall lønnsomme etableringer	9,4	35,8	24,2	13,7	112,3	64,7	167,1	8,4	435,7
Andre tiltak for entreprenørskap (ikke bedriftsrettede)	2,8	4,9	3,8	1,4	10,6	3,6	18,1	6	51,3
Direkte støtte til etablerte bedrifter<5år	1,1	27,6	12,9	10,8	91,2	53,7	130,9	2,4	330,7
Entreprenørskap i grunn- og videregående skoler	0,5	1	1,7	1,5	5,4	3,7	12,2	0	25,9
Entreprenørskap i høyere utdanning og forskning (inkl. studentbedrifter)	0	0	0	0	0	3,4	3	0	6,4
Etablererkontorer, -kurs, -veiledning	5,1	2,2	5,9	0	5,1	0,2	2,9	0	21,3
Andre verdiskapingstiltak	0,8	2,2	14,3	0,5	9,3	7,2	12	0	46,3
Delmål 2.1: Styrke tilgang på kompetanse	2,6	7,9	9,4	3,9	14,9	6	63,5	0,3	108,5
Rekruttering av relevant arbeidskraft til regionen	0,6	7,7	7,5	2,2	6,9	4,2	5,5	0	34,7
Utvikling av kurs/utdanningstilbud som er relevant for det regionale arbeidsmarkedet	2	0,2	1,9	1,7	8	1,8	57,9	0,3	73,8
Delmål 2.2: Fysisk infrastruktur og avstandsuremper	2,7	2	3,6	1,5	65	14,2	172,2	0	261,1
Bredbånds-, mobil- og IKT-tiltak	0,1	0,6	0	0,4	6,5	4,5	132	0	144,2
Fysisk tilrettelegging av kommunale næringsareal	0	0,3	1,1	0,9	20,4	4,9	19,3	0	46,8
Transport-infrastrukturtiltak	2	0,2	2	0,2	37,1	1,3	8,3	0	51
Utredningsprosjekter for transportinfrastruktur	0,6	0,1	0,4	0	1	3	6,3	0	11,4
Utvikling av rutetilbud	0	0	0	0	0,1	0,3	0,1	0	0,6
Vannforsyning	0	0,8	0	0	0	0	6,3	0	7
Delmål 3.1: Styrke tjenestetilgang	0,4	2,6	2,6	4,8	18,9	4,3	11,4	11	56,1
Utvikling av dagligvarebutikker og drivstofftilbud	0,4	2,6	2,6	4,8	18,9	4,3	11,4	11	56,1

Delmål 3.2: Attraktivitet og stedsutvikling	1,4	24,1	16,1	9,2	56,1	12,8	162,4	0	282,1
Inkluderingstiltak	0	0,6	0	0,6	0,8	1	1,9	0	5
Planlegging/fysisk oppgradering av sentrumsområder, parker og grøntareal	0	4,7	1,3	0	14,9	1,5	11,6	0	34
Profileringstiltak for turisme og besøkende	0,6	9,8	8,4	6	14	3,8	43,8	0	86,3
Profileringstiltak for økt bosetting og bedriftslokalisering	0	5	2,5	0,6	5	1,2	12,3	0	26,7
Tilrettelegging for friluftsliv og fritidsaktiviteter	0	3,1	1,1	1,1	4,9	2,8	6,4	0	19,6
Utvikling av lokale/regionale kultur- og idrettstilbud/-arrangementer	0,8	0,9	2,8	0,9	16,3	2,5	86,4	0	110,6
Andre tiltak for økt attraktivitet	0,1	0,9	0,1	1	3,6	0,4	2,3	0	8,4
Andre tiltak	0,4	0,5	2,9	1,5	7,5	4,9	15,9	37	70,7
Total	51,4	178	116,8	80,7	509,2	231,5	977,1	77,6	2 224

Figur 8 Bruk av midler (2015), alle poster, etter delmål og sentralitet (%-andeler)

Figur 9 Høyest prioriterte delmål, per BA-region (2015)

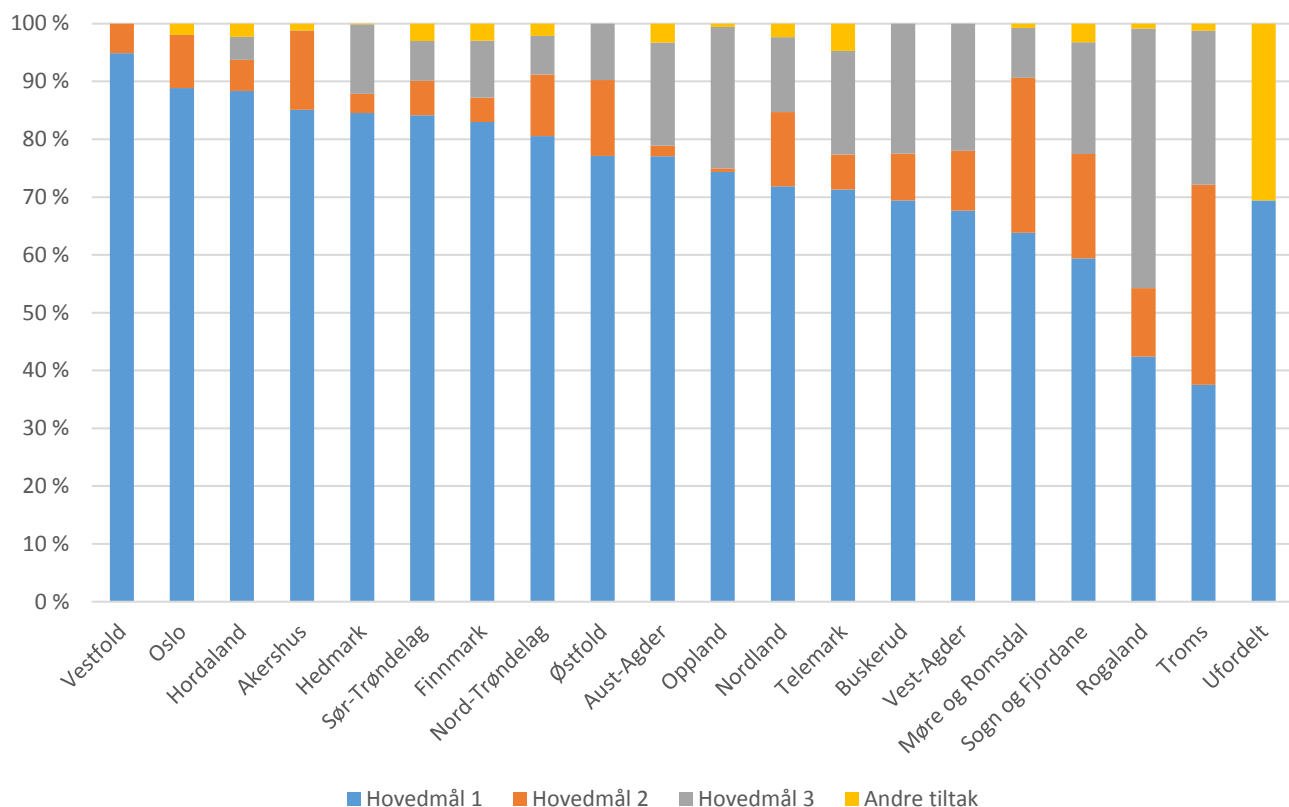

8. Prioriteringer i fylkene

Tabell 11 Fylkesvis fordeling av gitte tilsagn (2015), regionale midler (postene 60 og 61) etter hovedmål (mill. kr)

Fylke	Hovedmål 1	Hovedmål 2	Hovedmål 3	Andre tiltak
Nordland	205,4	36,8	37,1	6,6
Troms	166,0	153,2	117,8	5,5
Møre og Romsdal	100,5	42,2	13,6	1,1
Finnmark	88,4	4,5	10,5	3,2
Nord-Trøndelag	84,1	11,1	7,0	2,2
Sogn og Fjordane	78,1	23,7	25,4	4,2
Sør-Trøndelag	74,8	5,3	6,1	2,7
Hedmark	61,0	2,4	8,6	0,1
Hordaland	59,2	3,6	2,7	1,5
Oppland	51,3	0,4	16,9	0,4
Telemark	44,5	3,8	11,2	2,9
Aust-Agder	19,8	0,5	4,6	0,8
Vest-Agder	18,4	2,8	6,0	-
Rogaland	17,2	4,8	18,2	0,3
Buskerud	17,0	2,0	5,5	-
Akershus	12,2	2,0	-	0,2
Østfold	10,7	1,8	1,4	-
Oslo	8,5	0,9	-	0,2
Vestfold	7,0	0,4	-	-
Ufordelt	14,1	-	-	6,2
Totalt 2015	1 138,0	302,2	292,4	38,2

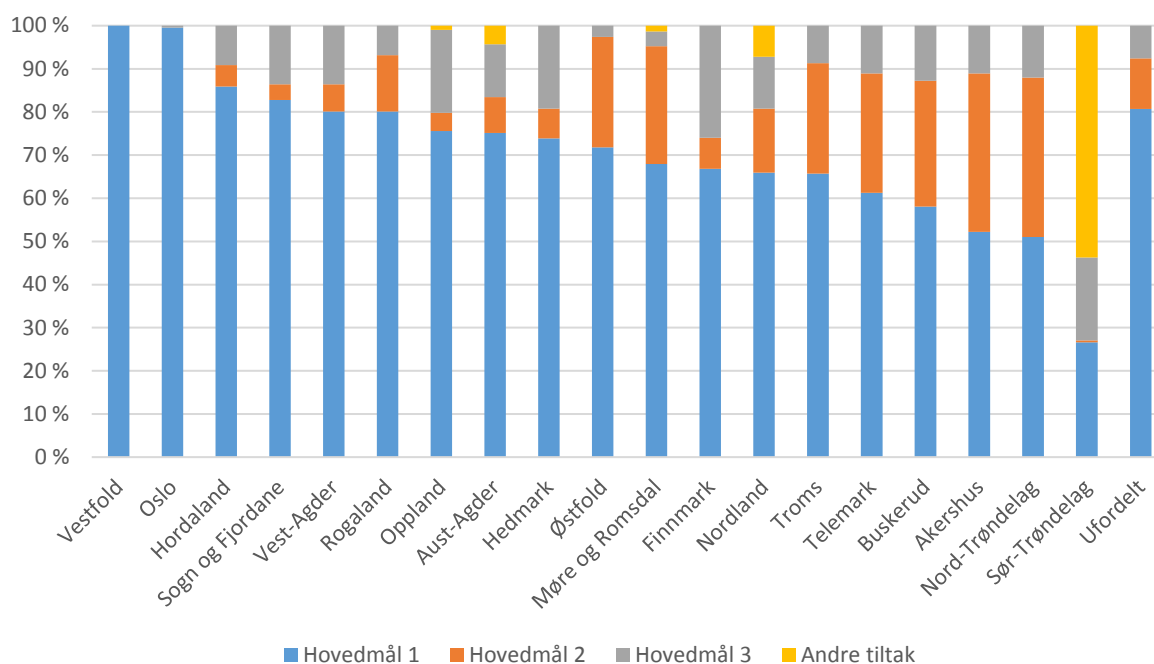
Figur 10 Fylkesvis fordeling av gitte tilsagn (2015), regionale midler (postene 551.60 og 551.61) etter hovedmål (%)

Tabell 12 Fylkesvis fordeling av gitte tilsagn (2015) på nasjonale midler (post 552.72) etter hovedmål (mill. kr)

Fylke	Hovedmål 1	Hovedmål 2	Hovedmål 3	Andre tiltak
Nordland	37,7	14,7	5,0	-
Troms	34,8	14,0	1,7	0,7
Møre og Romsdal	27,2	1,6	2,9	-
Hordaland	24,3	1,4	6,2	0,3
Oppland	21,9	3,6	1,9	-
Rogaland	19,9	0,9	3,3	-
Sogn og Fjordane	17,3	1,9	6,7	-
Finnmark	17,2	12,5	4,1	-
Nord-Trøndelag	17,1	2,5	1,6	-
Sør-Trøndelag	12,3	1,0	2,1	-
Vest-Agder	11,4	1,3	1,9	0,7
Aust-Agder	8,7	0,8	2,3	-
Hedmark	8,2	3,7	1,5	-
Telemark	6,6	3,3	1,5	-
Buskerud	5,4	1,9	0,2	-
Østfold	4,8	-	0,0	-
Oslo	3,3	-	-	-
Vestfold	2,3	1,6	0,5	-
Akershus	2,0	0,6	-	-
Ufordelt	15,3	0,3	11,0	30,8
Totalt 2015	297,6	67,3	54,2	32,5

Figur 11 Fylkesvis fordeling av gitte tilsagn (2015) på nasjonale midler (post 552.72) etter hovedmål (%)

Tabell 13 Bruk av regionale midler (postene 60 og 61) etter fylke og forvalter (mill. kr)

Fylke	Fylkeskommuner	Kommuner	Regionråd	Andre	Innovasjon Norge	Totalt
Østfold	10,7	-	-	-	3,2	13,9
Akershus	13,6	-	-	-	0,7	14,3
Oslo	8,2	-	-	-	1,3	9,5
Hedmark	27,5	10,7	-	-	33,9	72,1
Oppland	24,5	7,5	3,1	-	33,8	68,9
Buskerud	12,5	3,9	-	-	8,0	24,4
Vestfold	4,7	-	-	-	2,8	7,4
Telemark	35,1	14,2	1,2	-	12,0	62,4
Aust-Agder	14,5	3,5	0,6	-	7,2	25,7
Vest-Agder	17,2	-	2,0	-	8,0	27,1
Rogaland	15,1	1,2	-	17,4	6,8	40,5
Hordaland	28,1	-	3,2	-	35,7	67,0
Sogn og Fjordane	58,8	25,4	-	-	47,3	131,5
Møre og Romsdal	41,4	59,2	-	-	56,9	157,5
Sør-Trøndelag	34,5	20,2	1,5	-	32,6	88,9
Nord-Trøndelag	26,5	20,3	3,1	-	54,6	104,5
Nordland	131,8	33,5	0,1	0,9	119,6	285,8
Troms	304,4	30,1	-	1,5	106,3	442,4
Finnmark	28,5	16,5	-	1,4	60,2	106,6
Ufordelt	-	-	-	-	20,3	20,3
Totalt	837,5	246,2	14,9	21,2	651,0	1 770,8

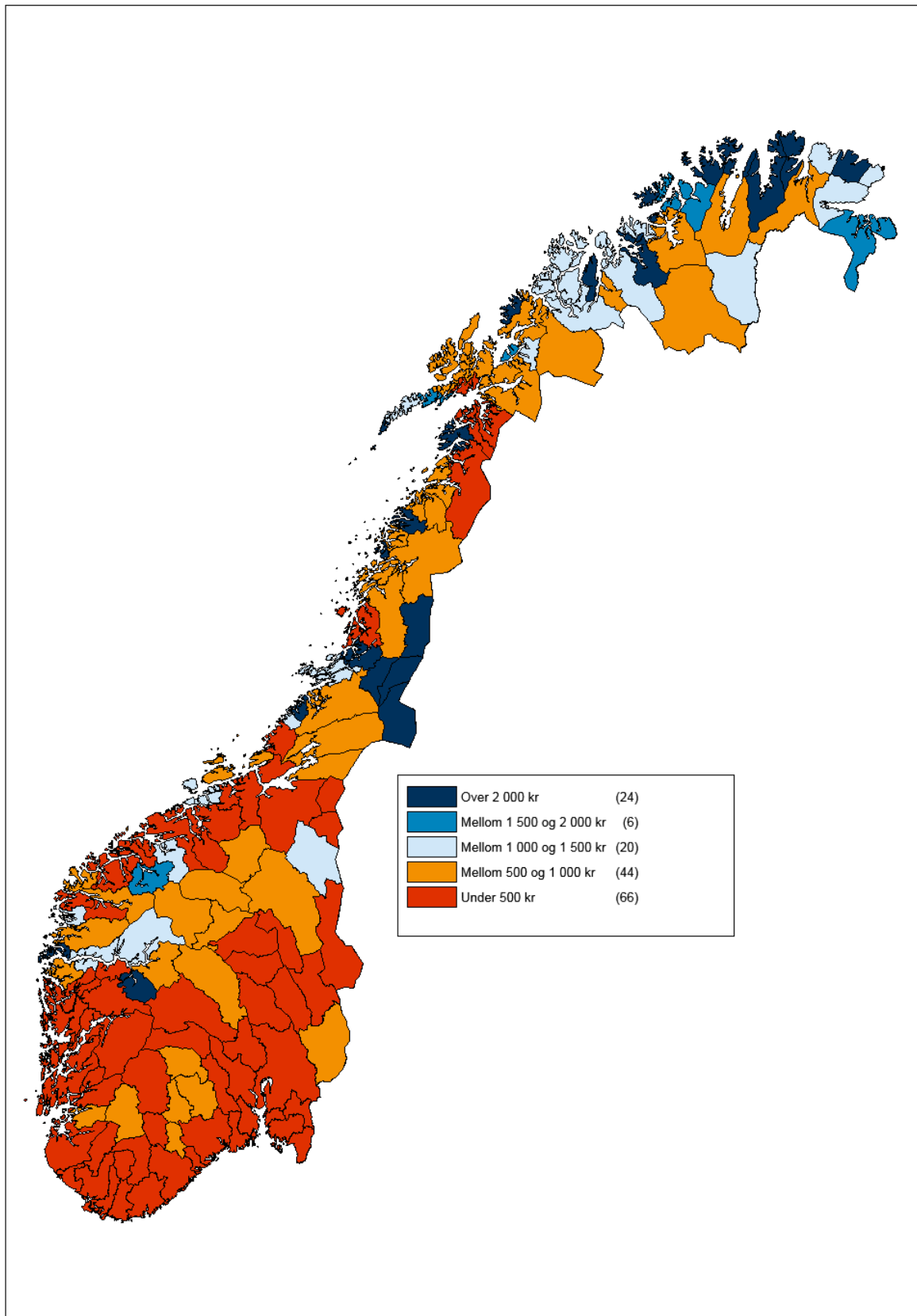
Tabell 14 Bruk av nasjonale midler etter fylke og forvalter (mill. kr)

Fylke	Innovasjon Norge	Siva	FR	KMD	Totalt
Østfold	2,5	0,7	1,7	0,0	4,9
Akershus	-	0,1	1,9	0,6	2,5
Oslo	1,3	-	2,1	-	3,3
Hedmark	2,0	4,7	1,4	5,2	13,3
Oppland	13,3	7,2	1,4	5,4	27,3
Buskerud	2,5	1,6	1,4	2,1	7,5
Vestfold	0,4	-	2,0	2,1	4,5
Telemark	4,1	0,7	1,8	4,8	11,4
Aust-Agder	2,7	3,6	2,4	3,1	11,8
Vest-Agder	6,2	1,5	3,8	3,8	15,2
Rogaland	11,3	3,8	4,7	4,3	24,1
Hordaland	18,8	2,4	2,9	8,0	32,1
Sogn og Fjordane	11,5	4,1	1,7	8,6	25,9
Møre og Romsdal	15,6	8,0	3,5	4,5	31,6
Sør-Trøndelag	5,0	4,0	3,3	3,1	15,4
Nord-Trøndelag	10,2	5,4	1,4	4,1	21,1
Nordland	27,4	7,4	15,4	7,3	57,4
Troms	28,0	5,3	13,8	4,0	51,2
Finnmark	8,4	5,9	15,3	4,1	33,7
Ufordelt	15,9	-	-	41,5	57,4
Totalt	187,0	66,3	81,7	116,6	451,5

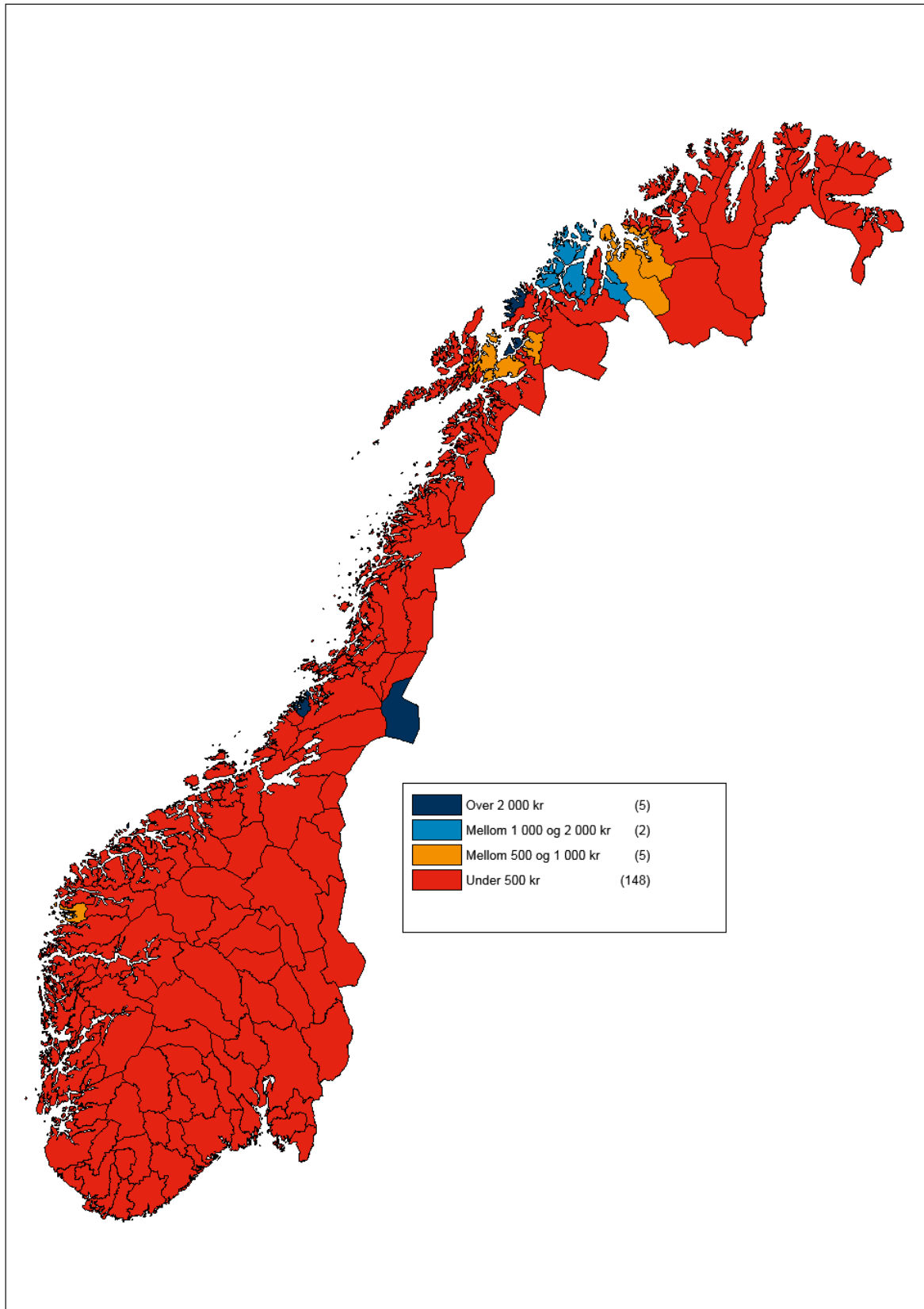
9. Bruk av midler i regioner

Figur 12, 13 og 14 viser bruk av midler per capita i de 160 BA-regionene for de tre hovedmålene. Samlet sett illustrerer kartene hovedmål 1 sin tydelige posisjon som høyest prioriterte mål, mens figur 12 gir et godt bilde av de geografiske variasjonene under hovedmål 1. Figur 15 og 16 viser et mer detaljert bilde av virkemiddelbruken under hovedmålene 2 og 3, ved å bruke lavere verdier i kroneintervallene. Det er likevel til dels betydelige tilsagnsbeløp under både hovedmål 2 og 3, men dette er enkeltprosjekter som kommer godt til syne i figur 13 og 14. Figur 17 viser hvilke formål (rapporteringskategorier) som ble tildelt mest midler, fordelt på antall BA-regioner per formål. Figur 18 viser hvilke typer næringer som fikk mest støtte fra Innovasjon Norge i de respektive BA-regionene.

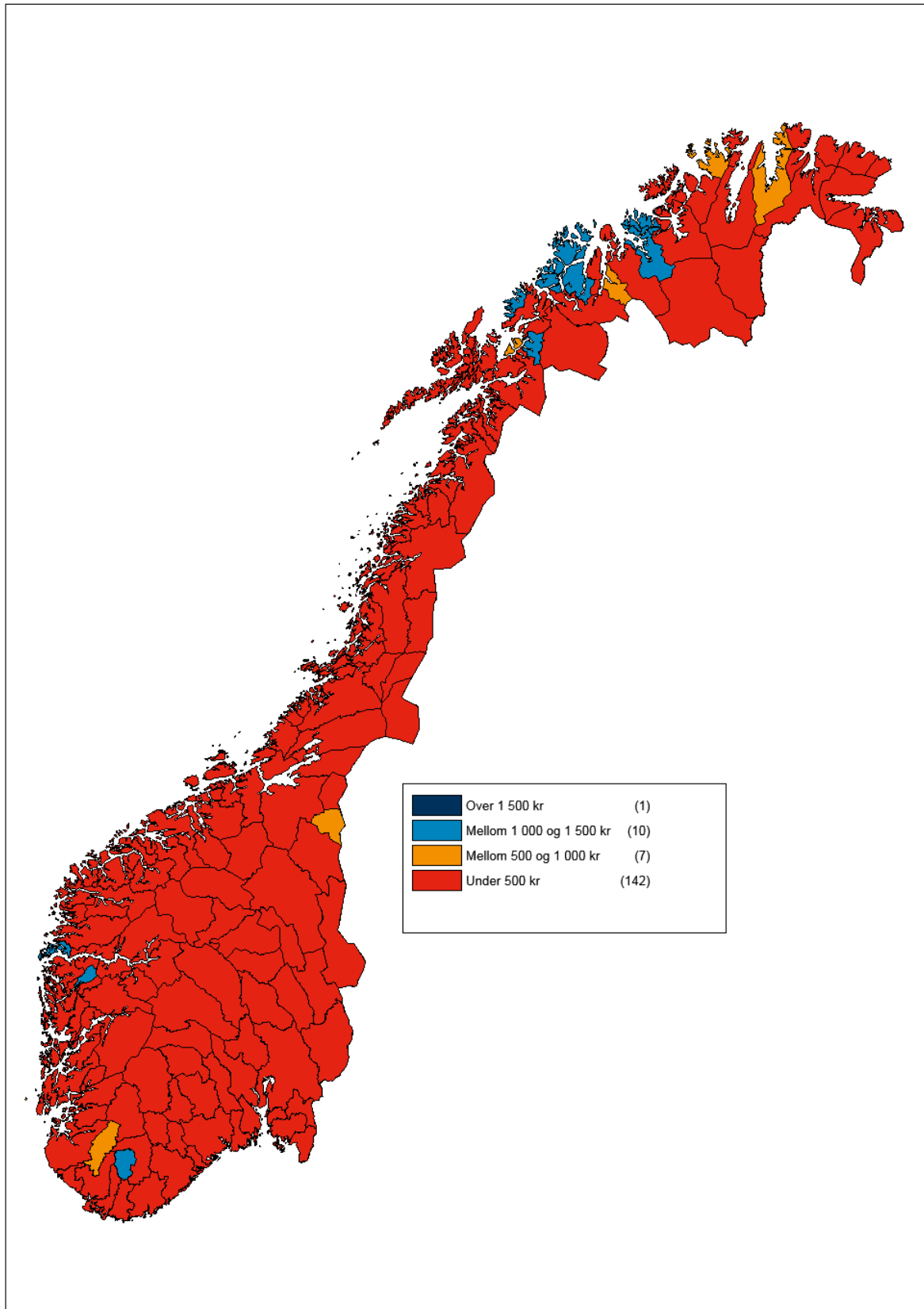
Figur 12 Bruk av midler under 13.50 (2015) per capita etter bo- og arbeidsmarkedsregioner, Hovedmål 1.

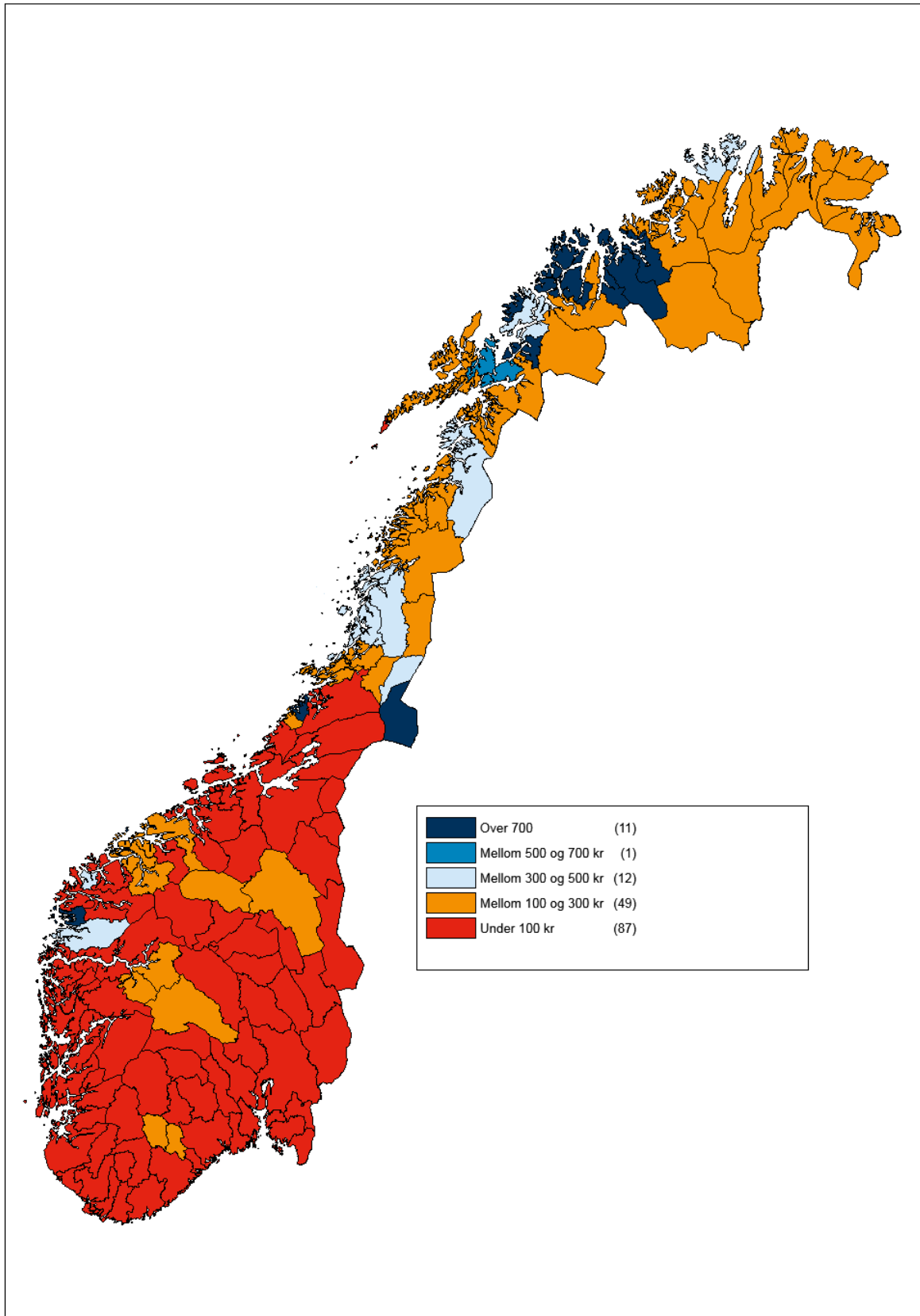
Figur 13 Bruk av midler under 13.50 (2015) per capita etter bo- og arbeidsmarkedsregioner, Hovedmål 2.

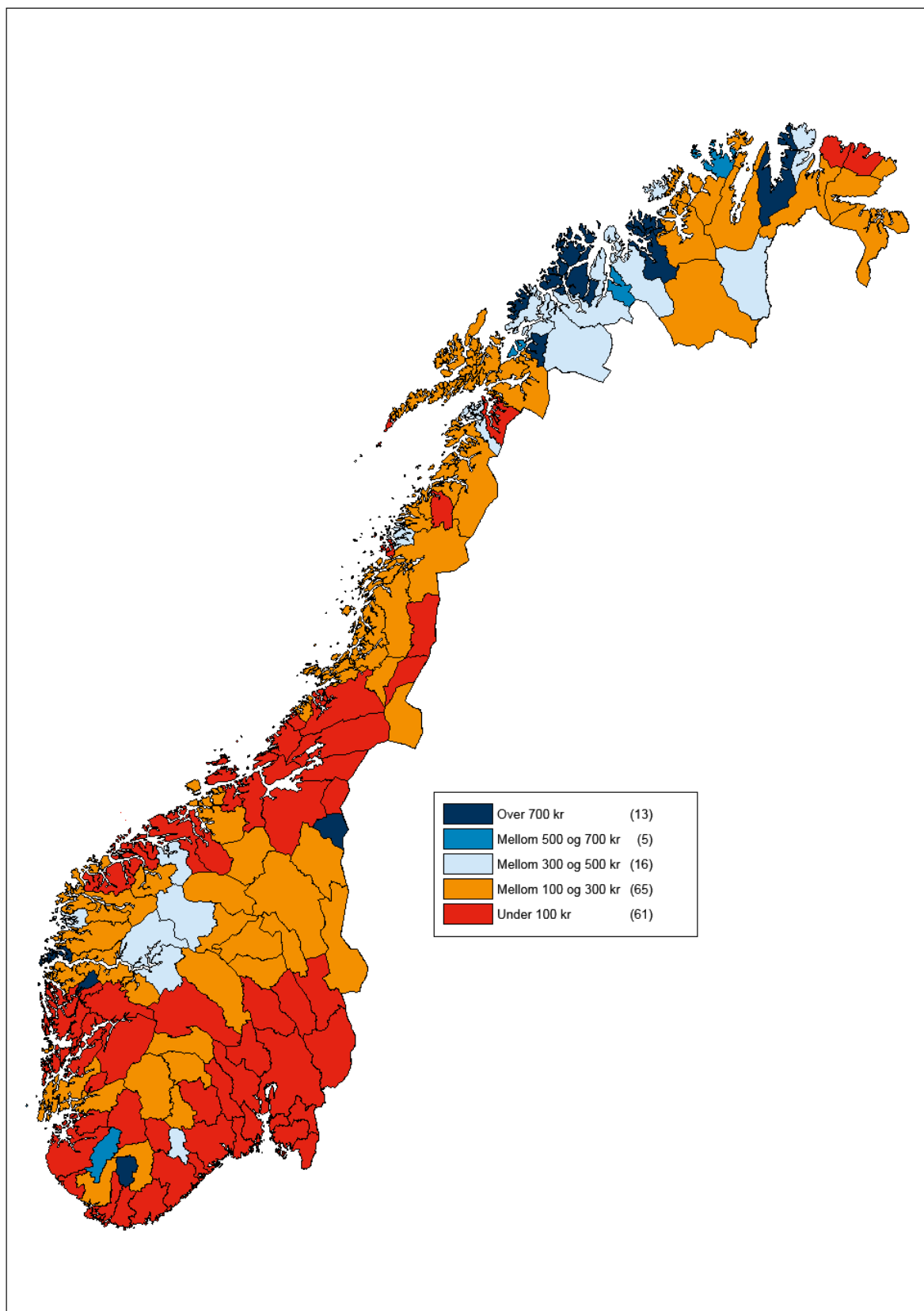
Figur 14 Bruk av midler under 13.50 (2015) per capita etter bo- og arbeidsmarkedsregioner, Hovedmål 3.

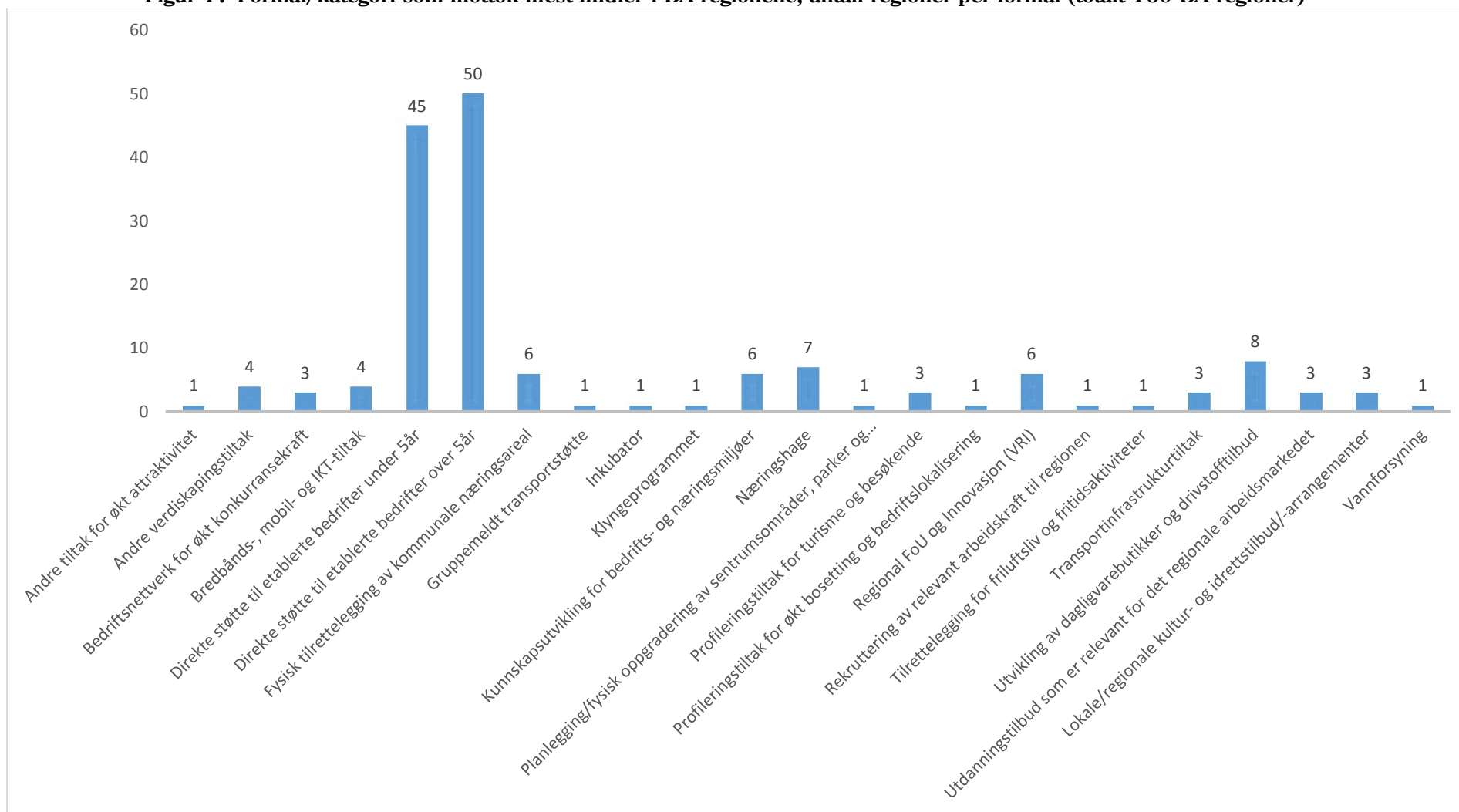
Figur 15 Bruk av midler på hovedmål 2 under13.50 (2015) per capita etter bo- og arbeidsmarkedsregioner, detalj

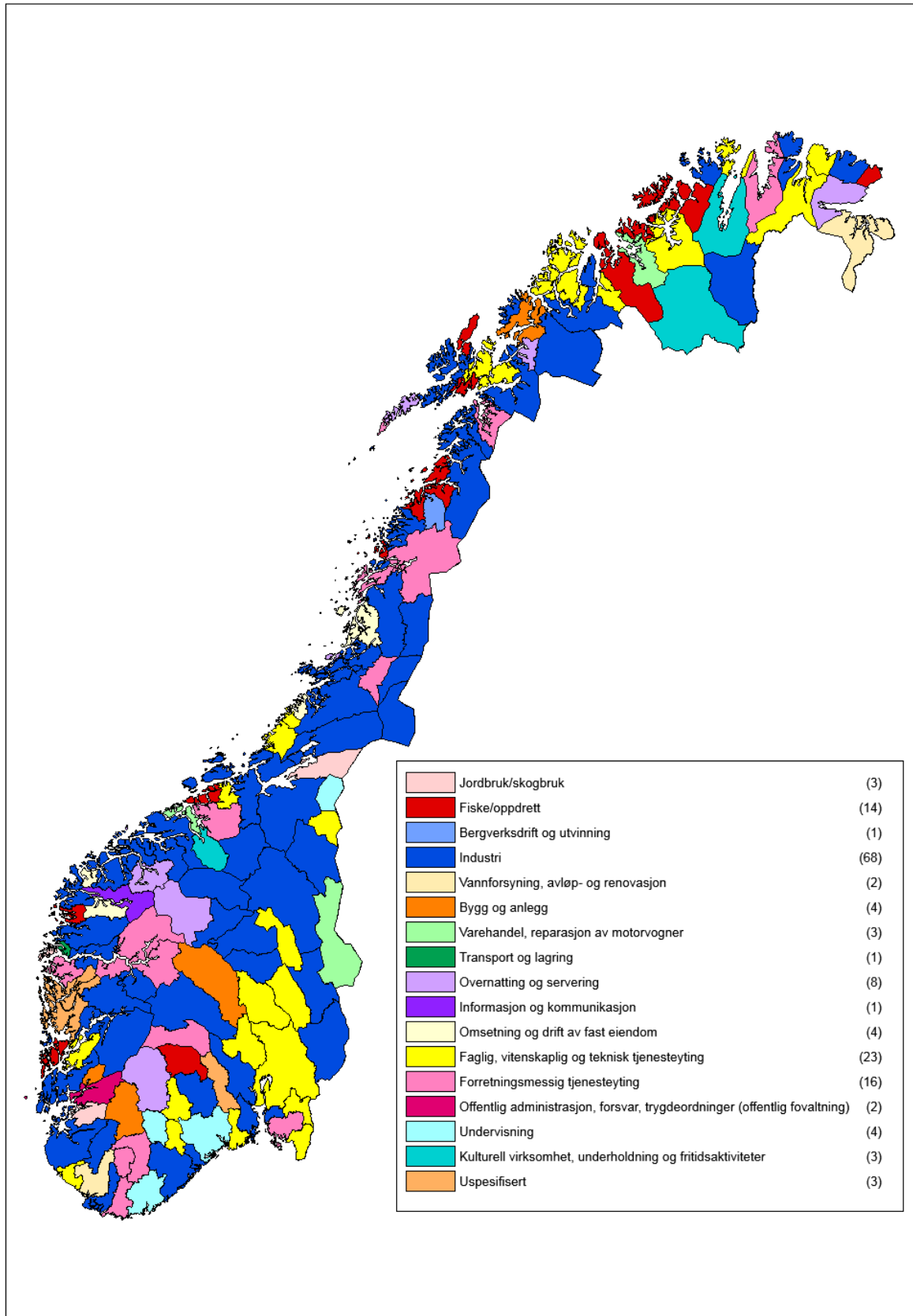
Figur 16 Bruk av midler på hovedmål 3 under 13.50 (2015) per capita etter bo- og arbeidsmarkedsregioner, detalj

Figur 17 Formål/kategori som mottok mest midler i BA-regionene, antall regioner per formål (totalt 160 BA-regioner)

Figur 18 Næringshovedområde som mottok mest midler, per BA-region (kun midler fra Innovasjon Norge)

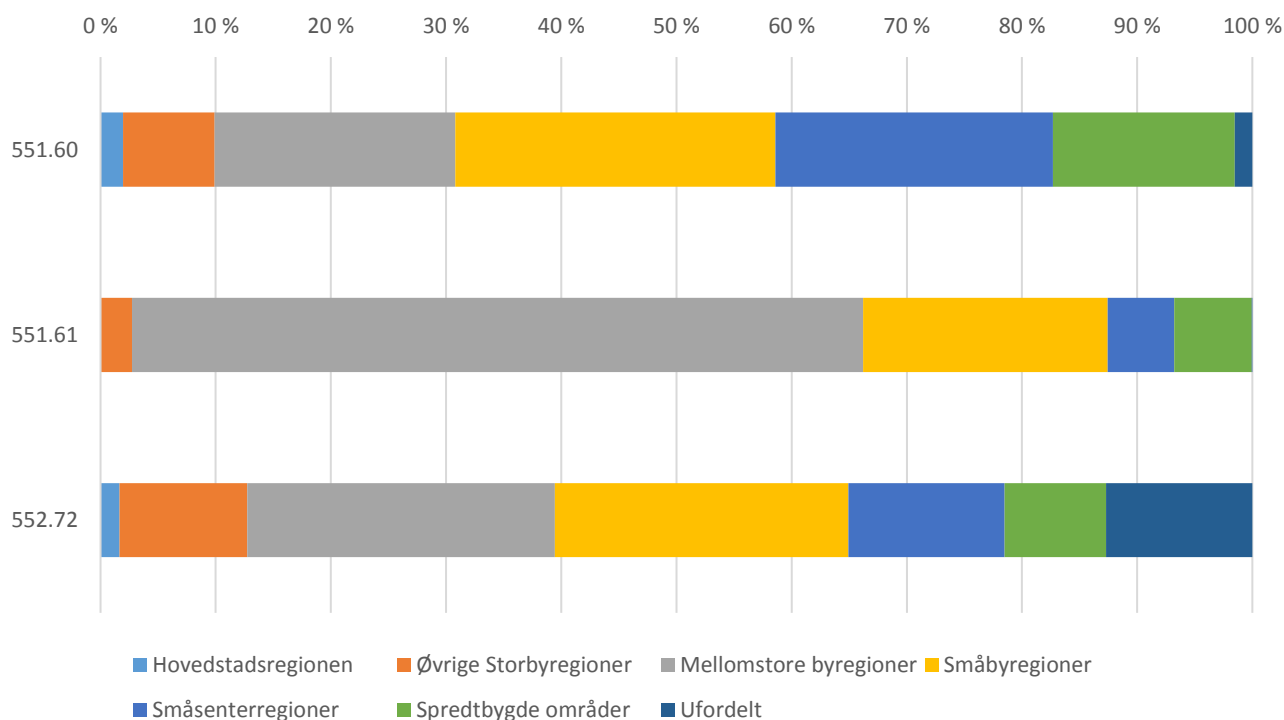
10. Virkemiddelbruk etter post

I dette kapitlet presenteres fordelingen av midlene på kap. 551, postene 60 og 61, og kap. 552, post 72 ut fra sentralitet.

Tabell 15 Bruk av midler (2015) per post og sentralitet

Post/Sentralitet	Hovedstadsregionen	Øvrige Storbyregioner	Mellomstore byregioner	Småbyregioner	Småsenterregioner	Spredtbygde områder	Ufordelt	Totalt
551.60	25,7	104,2	274,1	364,5	316,0	206,9	20,0	1 311,4
551.61	-	12,6	291,7	97,5	26,6	30,9	0,3	459,5
552.72	7,5	50,1	120,6	115,1	61,2	39,8	57,4	451,5
Totalt	33,1	166,8	686,3	577,1	403,8	277,6	77,6	2 222,4

Figur 19 Bruk av midler (2015) per post og sentralitet (%)

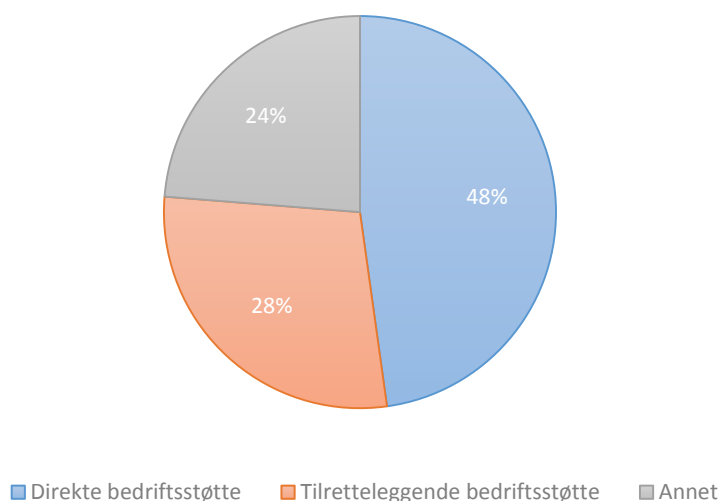

Mellomstore byregioners store andel over post 551.61 har sannsynligvis sammenheng med at midlene kommer i form av kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift for bl.a. Tromsø og Bodø, som begge er kategorisert i denne sentralitetstypen.

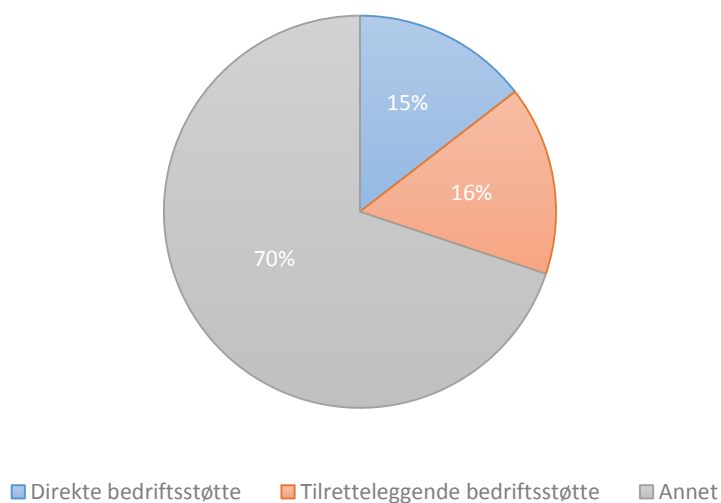
11. Næringsstøtte

Som en del av Nasjonalbudsjettets årlige presentasjon av statlig næringsstøtte på tvers av sektorer sammenstillt departementet oversikt over virkemiddelbruken, under kategoriene direkte bedriftsstøtte, tilretteleggende næringsstøtte og andre tiltak. Direkte bedriftsstøtte er en på mange måter selvforklarende kategori, mens Tilretteleggende næringsstøtte kan være støtte til nettverk, bransje- og klyngeutvikling, tiltak for økt entreprenørskap, støtte til samlokalisering (Næringshageprogrammet) samt støtte til fysisk kommunal næringsrettet infrastruktur. Kategorien Annet inkluderer bl.a. andre typer infrastruktur, kompetanseprosjekter, stedsutvikling, profilering og markedsføring av et område.

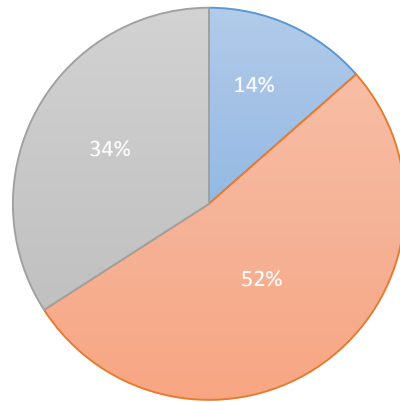
Figur 20 Statlig næringsstøtte, kap. 551, post 60 (andel)

Figur 21 Statlig næringsstøtte, kap. 551, post 61 (andel)

Figur 22 Statlig næringsstøtte, kap. 552, post 72 (andel)

■ Direkte bedriftsstøtte ■ Tilretteleggende bedriftsstøtte ■ Annet